

4) ПРОГРАМ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

ПРВИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; -уочава међусобне сличности и разлике са другим ученицима у одељењу; -понаша се на начин који не угрожава потребе,права и осећања других; -препозна код себе и других основна осећања; -препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама,филмовима; -преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;	ЉУДСКА ПРАВА-Ја и други у одељењу	Ко сам ја?Наше јаке стране,у чему смо успешни,у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања(радост,страх,туга,бес) и како се препознају. Потербе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Коме се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима.
-договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима; -својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО-Одељење/група као заједница	Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе-равноправност,одговорност,солидарност,поштовање и брига за друге,толерантност,праведност,поштење.

-препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; -заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;		Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.
разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству,ближем окружењу; -комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; -слободно износи мишљење,образлаже идеје,даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ-Комуникација и сарадња	Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад,договарање и сарадња са вршњацима и одраслима
-учествује у изради плана једноставне акције; -са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; -доприноси промоцији акције; -на једноставан начин вреднује изведену акцију;	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ- Акција одељења/групе	Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције-подела улога,договор о роковима,начину реализације. Извођење и документовање акције-видео, фотографије,текстови и слично. Промоција акције на нивоу школе-приказивање другим одељењима,родитељима и сл.,прављење постера или паноа,објављивање прилога у

		школском листу. Вредновање акције-чиме смо задовољни,шта је могло бити боље.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски,свет око нас,ликовно,музичко	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	-развијање комуникације код ученика; -применом различитих интерактивних облика рада; -коришћењем одговарајућих метода и техника; -кроз радионице,играње улога,дискусије; -преношењем готових знања; -кроз акције у корист права детета; -кроз уважавање и прихватање сваког ученика;

ВЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса - бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе	I – Увод 1. Учимо о нашој вери – уводни час	- Упознавање са садржајем програма и начином рада
- моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) - моћи да препозна да не можемо једни без других - знати да нас љубав повезује са другима - знати да се правилно осени крсним знаком - знати да је Бог Света Тројица (Заједница) - знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве) - пожелети да чини добро другима (ближњима) у својој заједници - желети да изражава хришћанску љубав према Богу и ближњима	II – Заједница као основ живота 2. Моја породица 3. Моја школа и другари 4. Ми смо део Божје породице (Цркве)	- приче и слике које приказују породицу - може и прича о „малој породици“ (деца са једним родитељем, или старатељем) - садржаји у вези са животом у школи (нова заједница); односи у заједници, правила понашања - Божја породица (ко су чланови Божје породице; како се постаје њен члан...)
- знати да заједница са Богом почива на слободи - знати да је послушност израз љубави	III – Заједница љубави Бога, човека и природе 5. Када волим онда и слушај	- приче које говоре о томе да када некога волимо, онда га и слушамо

- моћи да препозна да је даривање плод љубави - моћи да сазна да је молитва разговор са Богом - моћи да усвоји текст молитве Оче наш - знати да је Бог Отац створио свет из љубави - моћи да препозна да је наш живот Божји дар - знати да Бог жели да живимо у заједници са Њим - показивати жељу да љубав исказује на конкретан начин - бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом	6. Даривање је израз љубави 7. Цео свет на дар 8. Оче наш	- како можемо да помогнемо другоме; љубављу чиним добра дела - садржаји који говоре и приказују лепоту створеног света - песмица: „Ал` је леп овај свет“, Ј.Ј. Змај - Бог је цео свет створио из љубави
- моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу - моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) - моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави - моћи да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божић, Божић) - моћи да препозна да је Свети Сава посветио свој живот Богу због љубави према Њему По завршетку теме:	IV – Неизмерна љубав Божја – Христос се роди! 9. Бог долази у овај свет 10. Христос се роди – Божић у мом дому 11. Како је Растко постао Свети Сава 12. Свети Сава – слава у школи и у мојој породици	- Новозаветно сведочанство о Христовом Рођењу (препричано и прилагођено) - Божићна песма: „Божић, Божић благи дан“ - Свети Сава – остварени син Бога Оца (кроз љубав и заједницу са Богом, свако од нас постаје као Свети Сава) -Химна Светом Сави

- код ученика ће се развити жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења - код ученика ће се развити жеља да према ближњима подражава пример љубави Светога Саве		
- моћи да опише појединости библијске повести о стварању света - моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредног окружења - знати зашто за Бога кажемо да је Творац - моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе - уочити да се у Цркви остварује јединство људи и природе са Богом - знати да у заједници са Богом учествујемо слободно – само ако то желимо (пример Светога Саве и његовог слободног избора) - да се упозна са Литургијом као догађајем (заједничком трпезом) на којем се окупља Божја породица - код ученика ће се развити жеља да својом послушношћу изражава своју љубав и слободу - ученик ће желети да учествује у Литургији	V – Црква – заједница са Богом 13. Бог ствара свет 14. Свет је наш дом 15. Прихватимо дарове Божје 16. Где је љубав, ту је Бог 17. Христова вечера са ученицима 18. Литургија – окупљање Божје породице 19. Пост – стаза љубави	- Библијско казивање о стварању света - Живот првих људи-Божја жеља да свет буде Црква - Човек не прихвата Божје дарове- непослушност и себичност - Прича: "Где је љубав, ту је Бог", Л.Н. Толстој - Прва Литургија (Христови ученици); - „Православна читанка“, с. Нина Неранџић и Ана Савковић

- упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) - препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима - усвојити садржај и мелодију песме „Знаш ли ко те љуби силно“ - бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу - препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) - препознати да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави - моћи да опише прослављање Васкрса у својој породици - знати обичаје у вези са Васкрсом - развијати потребу да делима исказују љубав - развијати жељу да учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанског празника	VI – Христова љубав према човеку и свету 20. Христова љубав према човеку и свету 21. Препознајемо Христову љубав 22. Христос васкрсе!	- Јевађељска прича Милостиви Самарјанин - Песмица: „Знаш ли ко те љуби силно“ - Новозаветно сведочанство о Христовом Васкрсењу (препричано и прилагођено) - Прича: „Добро дрво“ Ш. Силверстејн
- моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку - на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе	VII – Наша брига о свету 23. Човек домаћин у свету 24. Радост служења 25. Љубав према људима и природи је љубав према Богу 26. Христос је узор свима	- Разне приче о које говоре о служењу човека човеку - Човекова брига за очување природе, биљака и животиња - Прича Свети Герасим и лав Јордан - Приче и слике о кућним љубимцима

- препознати и именovati поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда основне школе - развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи	27. Научили смо о нашој вери 28. Научили смо у првом разреду 29. Наша брига о свету	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	- Српски језик и књижевност - Свет око нас - Ликовна култура - Музичка култура - Грађанско васпитање	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
II – Заједница као основ живота	
III – Заједница љубави Бога, човека и природе	
IV – Неизмерна љубав Божја – Христос се роди!	
V – Црква – заједница са Богом	
VI – Христова љубав према човеку и свету	

	- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
--	--

ДРУГИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	Групни идентитет Ко смо ми – сличности и разлике? Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...) Од чега зависи функционисање и напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост. Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи.

– наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; – даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу; – представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи;		Осећања Изражавање сопствених осећања. Осећања других, како их препознајемо и уважавамо. Веза осећања са мислима и понашањима. Потребе и права Моје потребе и потребе других. Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања. Веза са правима. Права детета Конвенција о дечјим правима. Различити смо, али су нам права иста Људска права важе свуда и за сваког. Кршење и заштита права Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права деце у одељењу и школи. Знам како и коме да се обратим за помоћ.
---	--	---

– препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.		
служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Школа као заједница Вредности школе као заједнице– равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Правила у школи и њихова функција. Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице. Односи у заједници Како радим сам, а како у групи? Шта у школи радимо заједно? У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? Како комуницирамо у групи? Насилна и ненасилна комуникација

– са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.		Сукоби Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог. Посредовање у сукобу. Конструктивно решавање сукоба.
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	Безбедност ученика у школи Ученици имају право на заштиту и безбедност. Правилник школе о безбедности ученика. Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе – на излету и на настави у природи. Безбедност ученика је одговорност свих – запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван школе. Безбедно и небезбедно понашање на интернету. Одговорна употреба мобилног телефона
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	Како учинити школу безбедним местом за све – планирање и извођење једноставне акције. Кораци у планирању и извођењу акције. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео-снимци фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима родитељима и сл., прављење постера или

		паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	СРПСКИ ЈЕЗИК, МАТЕМАТИКА, СВЕТО ОКО НАС, ЛИКОВНА КУЛТУРА, ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ, ДИГИТАЛНИ СВЕТО	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	<u>Дистрибуција часова:</u> један час недељно, односно 36 часова годишње <u>Глобални и оперативни планови</u> Глобални и оперативни планови прилагођавају се карактеристикама одељења, индивидуалним разликама међу ученицима кроз међупредметно повезивање, као и ученицима, другим наставним материјалима и средствима, и осталим ресурсима школе и локалне заједнице. <u>Писана припрема за час</u> садржи методичке податке, активности и задатке за ученике, као и активности и задатке за ученике у додатној образовној подршци (када се налазе у одељењу у коме предметни наставник изводи наставу/учење). <u>Облици рада:</u> фронтални, индивидуални рад ученика, рад у пару, рад у групи <u>Пожељне врсте наставе:</u> интердисциплинарна, интегрисана, пројектна, истраживачка, проблемска, егземпларна, експериментална, програмирана, амбијентална, тимсканастава помоћу рачунара и ТВ-а... Због природе садржаја предмета и датих исхода, пожељно је активности организовати неформално што чешће изван учионице, односно у ближем природном и друштвеном окружењу. Посебно су погодне: организоване посете, шетње, излети, настава у природи...

	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, а на основу Критеријума оцењивања. Формативно праћење: наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа током године. Такође, ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода, као и напредак других ученика. Сумативно оцењивање: најмање две описне оцене по кварталу. Поред постигнућа ученика, наставник континуирано прати и вреднује властити рад .
--	--

ВЕРСКА НАСТАВА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА		
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе - уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. - Активно учествује на часовима верске наставе	I – Увод 1. Ми смо Црква – уводни час. Разговор о нашем будућем раду	- Упознавање са садржајем програма и начином рада
- зна да се Крштењем постаје члан Цркве	II – Моје место у Цркви	- Икона Христовог Крштења

- зна да је Црква заједница потпуно другачија од свих - зна да је Црква заједница са Богом - разликује значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо) - на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови - моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве - зна да у Литургији учесује само онај ко је крштен и ко то жели	2. Крштењем постајемо чланови Цркве 3. Црква – заједница 4. Храм – место окупљања заједнице 5. Литургија – догађај Цркве 6. Заједница радости	- Библијска прича о Ноју – Нојева барка – брод спасења - Народна приповетка „Седам прUTOва“ - Сlike различитих православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед) - Новозаветно сведочанство о Свадби царевог сина (препричано и прилагођено)
- препозна и именује основне службе које постоје на Литургији - зна да свако у Цркви има своју службу - уочи међусобну повезаност служби у Цркви - уочи од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова - уочи да је и он сам важан и посебан у животу Цркве - моћи да објасни службу Епископа у Цркви - моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом - уочи да Епископ предводи молитву Цркве - моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири	III – Литургијске службе 7. Народ Божји, различите службе 8. Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон 9. Многе службе, једна Црква 10. Епископ – слика Христова на Литургији 11. Ко су монаси?	- Садржаји који се односе на разне службе људи у свету - Прича „Отац управља бродом“ - Садржаји који се односе на службе у цркви(примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...;Св. Ава Јустин; Св.Серафим Саровски; Св. Архиђакон Стефан, Св.ђакон Авакум;народ: Св. Петка, Св. Димитрије, Св.Ђорђе) - Разне илустрације епископа, свештеника, ђакона - Сlike са Литургије - Сlike монаха, монахиња; - Прича: „Велики монаси најсличнији анђелима“ - Манастири – извори љубави и светлости - Сlike манастира

- уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици - знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас - уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих - знати молитву <i>Богородице Дјево</i> - усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ - знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица - знати да је Свети Сава наш први Архиепископ - знати ко је подигао манастир Хиландар - пожелети да радо учествује у прослављању празника - пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици	IV – Живот у Цркви – лепота празника 12. Пресвета Богородица – мајка Христова 13. Божић – Христос се роди! 14. Богојављење – Христос је Син Божји 15. Свети Сава и Свети Симеон	- Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести - Богородичини празници - Молитва „Богородице Дјево“ - Рођење Христово Прича „ Мали Данило сведок Христовог рођења“ - Божићна песма: „Витлејеме славни граде“ - Крштење Христово - Казивање о Светом Сави и Светом Симеону - Песме Св. Владике Николаја: Брижни син (о Св. Сави и Св. Симеону) и Хиландар
- моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу - уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом - моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете - уочити да је заједничка трпеза израз љубави	V – Трпеза Господња 16. Литургија наш дар Богу 17. Литургијски предмети 18. Причешће - храна за живот вечни 19. Слава у мојој породици	- Прича о Литургијским даровима: вино и хлебу - Слике литургијских предмета: Путир, кашичица, дискос, звездица, кадионица... - Слике славе

- знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве - моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране уочити сличности елемената Литургије и славе - код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији		
- препознати значај празновања Васкрса - проширити своја знања о Христовом Васкрсењу - уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа - знати да је Христос увек са нама - исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз	VI – Света Литургија – прослава Васкрсења 20. Христос је са нама у Литургији 21. Причешће у мом животу 22. Празнујемо Васкрсење Христово 23. Христово Васкрсење – наше васкрсење	- Причешће, храна љубави – прича из књиге «Мали анђеол», Невена Витошевић - „Корица хлеба“ (Из житија Св. Онуфрија) - „ Божије старање“(о томе како је у сиромашном манастиру аве Теодосија понестало хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ. И Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће)
- знати да наброји основне делове храма - уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије - знати да објасни ко су светитељи - испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо - уочити да постоје светитељи и у данашње време - сазнати о неким светитељима новијег доба	VII – Икона прозор у вечност 24. Православни храм 25. Икона - прозор у Царство Божје 26. Буди и ти иконописац 27. Царство Божје у светима	- основни делови храма - иконе Господа, Богородице, празника, светитеља - прилагођена и препричана житија светих

- бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама - бити подстакнут да воли природу и друге људе - бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1.Српски језик и књижевност 2.Свет око нас 3.Ликовна култура 4.Музичка култура 5.Народна традиција 6. Грађанско васпитање	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
II – Моје место у Цркви	
III – Литургијске службе	
IV – Живот у Цркви – лепота празника	
V – Трпеза Господња	
VI – Света Литургија – прослава Васкрсења	

VII – Икона прозор у вечност	- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
------------------------------	---

ТРЕЋИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
својим понашањем показује да прихвата различитост других; препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;	ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности.

укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; испољава заинтересованост за		Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.
--	--	---

сарадњу и учешће у групном раду; заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.		
укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,.

		Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.
испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању. укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру;	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи	Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажалења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности.

		Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.
испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању. укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници	Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције –видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе –приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

некога на приказаним примерима;		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво, дигитални свет, ликовна култура	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	Дистрибуција часова: један час недељно, 36 часова на годишњем нивоу
	Области:
	- Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом свету и Грађански активизам
	Глобални и оперативни планови
	Распоред области, тема и наставних јединица према годишњем календару, празницима, данима од значаја за грађанско васпитање. Број часова датих наставних тема планира се на основу процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Грађанско васпитање је део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и етосом школе. Овај програм корелира са предметима Српски језик, Природа и друштво, Ликовна и Музичка култура и зато је сваки вид тематског планирања добродошао. Рад у пару, рад у групи, радионице, играње улога, студије случаја, симулације, дискусије, мини истраживања, једноставне акције, као и да сами осмисле неке друге активности пројектна истраживачка настава (самостално проналажење информација, способност решавања проблема, рад у групи, критичко мишљење,

	доношење одлука, аргументовање, преузимање одговорности, поштовање рокова, планирање, самовредновање); пројектна настава подразумева унапређивање компетенције ученика да користе савремене технологије у образовне сврхе на одговоран и безбедан начин; амбијентално учење... Учешће у еколошким акцијама локалне заједнице; посета фестивалима и штандовима здраве хране; посета позоришним и филмским представама које одговарају програму предмета; посета зоолошком врту ; посета Ботаничкој башти; Културно историјским објектима... Формативно праћење: Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Када су у питању активности ученика у оквиру последње области, ученици не треба да буду оптерећени резултатима јер и из неуспелих акција може се пуно тога научити. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе. Сумативно оцењивање: Оцењивање ученика у Грађанском васпитању се остварује у складу са Правилником о оцењивању у основној школи. Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у остваривању исхода из овог програма већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно компетенције за Одговорно учешће у демократском друштву. Како је највећи број активности ученика у оквиру часова овог изборног програма организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења
--	--

	напредовања који су и ученицима познати. Поред постигнућа ученика, наставник континуирано прати и вреднује властити рад и у свом напредовању бележи и коригује мање успешне методе и облике рада.
--	---

ВЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. Разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. - ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе	I – Увод 28. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час	- Упознавање са садржајем програма и начином рада
- препознати неке елементе библијске повести о стварању света; - моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; - моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву;	II – Бог ствара човека 29. Свето Писмо нам сведочи о настанку света 30. Света некада уопште није било (1. и 2. Дан стварања) 31. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања)	- Појам Светога Писма као књиге откривења - Стварање невидљивог света-духовних сила – анђела - Библијско казивање о стварању света по данима - Стварање човека - Песма „Молитва“ Бранко Радичевић(песник се диви Божјем стварању и моли благослов...) - Прича „Паче“ А. Солжењицин

- моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; - моћи да разуме да се права слобода изражава ао љубав према другим људима, природи и Богу - бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу - развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи	32. Све врви од живота (5. и 6. Дан стварања) 33. Створен сам да личим на Бога	
- знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; - препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; - увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; - увидети да Бог жели да свет постоји вечно; - увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздељени; - увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; - знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; - упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; - уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; - упознати садржај молитве Анђелу чувару;	III – Бог нас воли 34. Бог ствара свет из љубави 35. Бог, људи и природа 36. Свет не може без Бога 37. Бог се брине о свету 38. Божићни весници	- Прича „Шишарка“ или прича „Себични џин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...) - Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...) А кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму - „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку) - Јављање анђела Богородици; - Јављање анђела Јосифу; - Сусрет Богородице и Јелисавете; - Јављање анђела пастирима; - Јављање анђела мудрацима; - Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; - Молитва Анђелу чувару; - Песма: „Анђели певају“.

- усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају”. - бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; - бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит).		
- уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; - проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; - уочити да нема љубави без служења ближњима; упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. - бити подстакнут да љубав препознаје као служење; - знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.	IV – Заједница Бога и света кроз човека 39. Човек домаћин и свештеник у свету 40. Свети Сава 41. Свети Сава брине о нама 42. Радост служења	- Прича „ Три дрвета”(Ова прича је и Божићна и Васкршња) - Подизање задужбина – најзначајније задужбине Светога Саве и Светог Симеона Мироточивог - Јеванђељско казивање о Христовом служењу – прање ногу апостолима и Тајна вечера - Прича: Доброчинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђео», Н. Витошевић.
- препознати да је Литургија захвалност Богу; - уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; - уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; - увидити везу Литургије и спасења човека и света; - проширити своја знања о празнику Васкрсења;	V – Литургија – преображени свет 43. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији) 44. Литургија - преображај света 45. Литургија – молитва за	- Твар у Литургији – хлеб и вино - Песма“Како настаје хлеб” Лидија Поповић - Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе... - Прича о удовичиној лепти - Велика Јектенија - Прича „Мудри чобанин” Патријарх српски Иринеј Гавриловић(прича о причешћу)

- увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; - усвојити текст и мелодију песме - бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; - бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима.	спасење човека и света 46. Васкресење Лазарево 47. Васкрсење Христово	- Библијско казивање о васкрсењу Лазара - Казивање о женама мироносицама на Христовом гробу („Зашто тражите живог међу мртвима“) - Васкршња прича „И жовотиње“ Зинаида Хипијус
- препознати личну одговорност за творевину; - увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; - увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; - препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. - бити подстакнут на очувањеприроде и своје животне средине; - бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; - Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света	VI – Човек и природа 48. Све чека на љубав човека 49. Чувамо дарове Божије љубави 50. Стварање света у православној иконографији 51. Икона света створеног за мене	Поучне приче: - „Свети Власије благосиља животиње“ - „Игуман и медвед“ - „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил) - „Свети Серафим и медвед“ - Песма „Радуј се“ М. Одаловић - Израда иконе - Израда стрипа
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Математика 3. Познавање природе и друштва	

	4. Музичка култура 5. Ликовна култура 6. Грађанско васпитање
--	--

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
II – Бог ствара човека	
III – Бог нас воли	
IV – Заједница Бога и света кроз човека	
V – Литургија – преображени свет	
VI – Човек и природа	

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; - се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; - образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – Мисли глобално- делуј локално. Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.
- аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; - наведе елементе културе и традиције свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет

- образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; - наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; - дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације;		Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој других стереотипа, предрасуда и дискриминације.Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.
- препознаје примере прекомерне потрошње; - препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; - критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; - процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета;	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа_ гладни и жедни у свету у којем се храна баца, а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја- гомилање отпада. Притисак произвођача - нови модели новог модела. Деца - омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура Поруке медија у подстицању потрошње.Деца у рекламама.

		Права потрошача Информације од значаја за потрошача. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.
- испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; - учествује у изради и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Природа и друштво, Физичко и здравствено васпитање, Ликовна култура.	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
-ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи -ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција -Процеси у савременом Свету - Прекомерна потрошња - Грађански активизам - Еколошка акција	- развијање комуникације код ученика; - применом различитих интерактивних облика рада; - коришћењем одговарајућих метода и техника; - кроз радионице, играње улога, дискусије; - преношењем готових знања; - кроз акције у корист права детета; - кроз уважавање и прихватање сваког ученика;

ВЕРСКА НАСТАВА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА		
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда - уочити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања - желети да активно учествује на часовима верске наставе	I – Увод 52. Дружимо се са Богом и светима – уводни час	- Упознавање са садржајем програма и начином рада
- уочити важност постојања заједнице - уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; - уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; - знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; - знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; - уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. - бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве	II – Црква је наш избор 53. Заједница је основ живота 54. Црква је наш избор 55. Црква је заједница са Светом Тројицом 56. Црква је циљ стварања света 57. Свет изван заједнице са Богом 58. Свет у заједници са Богом	- Прича "Недостајати" (за заједницу као основ живота) Т. Телехтон - Песма Св. Владике Николаја „Заједничарење са небом“ - Одабрани одељци из књиге „Из Јаграда у Ти-град“ - Одломак из песме "Зимска идила" Војислава Илића

- бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; - бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар.		
- уочити да нас Христос позива у лични однос – заједницу љубави; - увидети да су апостоли људи који су слични нама; - уочити да је вера основ заједнице са Богом; - увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; - разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); - Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ - бити подстакнут да доживи Христа као Личност која нам иде у сусрет.	III – Христос нас све зове 59. Христос позива Апостоле 60. Вера основ заједнице 61. Апостоли позивају свет 62. Човек само срцем јасно види 63. Христос нас зове 64. Божић	- Прилагођена и препричана новозаветна прича о Христовом позиву Апостола - Новозаветна прича о ап. Петру када тоне - О делима Апостола - «Мали принц», А. С. Егзипери – одломци - Песма «Звезда се засја»
- поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; - увидети да су сви позвани да буду светиетљи; - уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; - знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; - уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; - знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом;	IV – Диван је Бог у светима својима 65. Светитељи сведоци љубави Божје 66. Желим да видим Христа 67. Свети Сава - путеводитељ у живот вечни 68. Свети Симеон Богопримац - сусрет са Христом	- Прилагођена и препричана нека житија светих - Приче из живота Светога Саве - Приповест о Светом Сави, његовим делима и духовним подвизима. Указати на неке од најважнијих поука из књига које је Свети Сава написао (Житије Св. Симеона, Законоправило, Хиландарски типик, Студенички типик,) - Одломак из књиге Михајла Пупина „Са пашњака до научењака“

- препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. - бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; - бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.	69. Литургијско путовање заједнице свих светих	(одломак у коме се говори о нашој вери и Светоме Сави) - Празник Сретење Господње - Св. Владика Николај одломак из „Небеске Литургије“
- увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; - уочити да је грех наш погрешан избор; - увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; - увидети да без врлина нема љубави; - уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; - упознати најважније хришћанске врлине; - увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; - увидети да се и врлине усавршавају. - бити подстакнут да следује светитељима Божјим; - бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине.	V – Значај врлинског живота 70. На путу светости 71. Усавршавању нема краја 72. Пут ка вечности 73. Хришћанске врлине 74. Врлинослов – свети нас уче	- Грех као промашај циља - Последице пада у грех - Обрада одабраних поглавља из књиге «Из Ти-града у Небески град» - Поуке светих: Григорије С. Петров ; - Васкршња прича дарови доброг мудраца Христу Спаситељу „Четврти мудрац“; - Свети Спиридон (прича о смирењу); - Свети Василије Острошки - (прича „Свечев лијек“); - Поуке владике Николаја - Св. Јустин Ћелијски („Срна у изгубљеном рају“ одломак из казивања белих срна)
- уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; - упознати садржај молитве «Царе небески»;	VI – Са нама је Бог 75. Васкрсење и Педесетница 76. Црква је икона Царства Божијег	- Педесетница – рођендан Цркве; - Молитва Царе небески; - Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој спасења.

- увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. - код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; - бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе.	77. Црквена уметност – одсјај Царства Божијег	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Математика 3. Познавање природе и друштва 4. Ликовна култура 5. Музичка култура 6. Грађанско васпитање	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
II – Црква је наш избор	
III – Христос нас све зове	
IV – Диван је Бог у светима својима	

V – Значај врлинског живота	- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
VI – Са нама је Бог	

ПЕТИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – аргументује потребу посебне заштите права детета; – на примеру препозна уграђеност права детета у основним документима која уређују рад школе; – наведе чиниоце који утичу на остваривање дечијих права; – препозна ситуације кршења дечијих права у свакодневном животу и на примерима историјских догађаја; – искаже свој став о значају поштовања правила у функционисању заједнице; – учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; – наведе начине демократског одлучивања; – објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;	Људска права	Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права
	Демократско друштво	Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу. Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања. Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника).

– реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; – прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; – у медијима и књигама које чита проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама као и примере поштовања различитости; – наведе врсте насиља; – анализира сукоб из различитих углова учесника и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; – аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба; – учествује у идентификацији проблема у вези са оствареношћу права детета у својој школи; – учествује у осмишљавању акције, процењивању њене изводљивости и предвиђању могућих ефеката; – учествује у извођењу акције, прикупљању и обради података о изабраном проблему користећи различите изворе и технике; – презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на	Процеси у савременом свету Грађански активизам	Кршење и заштита права Понашање ученика у ситуацијама кршења права детета. Коме се могу обратити за помоћ. Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција. Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља. Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције.
--	--	--

аргументима, комуницира на неугрожавајући начин.		Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката. Приказ и анализа групних радова.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, ликовно, веронаука, географија, историја, математика, страни језици, биологија	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
(Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом	У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које треба остварити. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање општег циља предмета и развој међупредметних компетенција, пре свега одговорно учешће у демократском друштву. Између исхода, како у оквиру једне, тако и више области, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода. Посебност грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и уопште етосом школе. По врсти, исходи могу бити: а) сазнајни (нпр. објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права); б) емоционални (нпр. препозна туђе емоције); в) вољни (нпр. учествује у извођењу акције).

свету и Грађански активизам)	Сазнајни исходи се најлакше остварују, али тек кад су исходи све три врсте остварени општи циљ предмета је достигнут у потпуности. Програм Грађанског васпитања има природну везу са другим наставним предметима. То се види у исходима који се односе на препознавање добрих примера, као и кршења људских права у садржајима који се обрађују у оквиру предмета Историја или у књижевним делима која ученици читају у оквиру Српског језика и књижевности, односно Матерњег језика. Из тог разлога, међупредметно планирање је велика подршка остварењу циља овог програма. Посебну пажњу треба обратити на последњу област програма где се претходно стечена знања и вештине интегришу и практикују. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасно указивати да су и неуспеле акције такође добре, јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни. Бројни су примери тема у оквиру којих се могу осмислити акције у школи у корист права детета. На пример, вршњачка подршка је важан сегмент укупне подршке инклузивног образовања, тако да је укљученост младих људи у овај сегмент живота и рада школе веома зачајан. У програму Грађанско васпитање продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. За реализацију наставе овог програма и остваривање дефинисаних исхода, врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем даје пример и доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима; он је тај који даје повратне информације и подстиче ученике на разумевање односа у групи. Битно је да наставник обезбеди равноправну укљученост сваког ученика.
-------------------------------------	--

	За реализацију појединих тема могу се користити филмови јер активирају когнитивну и афективну страну личности и подстицајно делују на ученике да искажу мисли, осећања и ставове. Не треба занемарити интернет и различите социјалне мреже јер су то облици комуникације који су блиски младима и на којима се могу препознати и анализирати многи проблеми живота у савременом свету, али и разговарати о говору мржње, нетолеранцији, другим облицима кршења права, као и дигиталном насиљу. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих. Битно је и да сви ученици учествују у доношењу правила како би свима била разумљива њихова функција. А да би се поштовала правила важно је да се договоре и прихвате начини њихове контроле (ученици одлучују о мерама за њихово непоштовање). Неколико првих часова су прилика да се ученици подсети шта су научили, да размене сопствена знања, ставове, вредности и вештине као и да се уведу у садржаје којима ће се бавити.
	Чињеница да се програм описно оцењује не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање.
	Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

БЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. Разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	I – Увод 78.Упознавање садржаја, програма и начина рада	Упознавање садржаја, програма и начина рада
- моћи да именује неке политеистичке религије. - моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	II – Религија и култура старог света 79.Религија и култура старог света 80.Човек тражи Бога	- Религија и култура старог света - Човекова жеђ за Богом и вечним животом - Митови и легенде
- моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; - моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; - моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка - моћи да разликује Стари и Нови Завет - бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	III – Откривење – свет Библије 81.Божје Откривење 82.Свето Писмо (настанак, подела)	- Божије Откривење - Свето Писмо (настанак, подела)

- моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије - моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле - моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан - бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; - моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; - моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; - моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом	IV – Стварање света и човека 83. Стварање света 84. Стварање човека 85. Прародитељски грех 86. Човек изван рајског врта	- Шестоднев - Стварање човека „по икони и подобију“ - Прародитељски грех - Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула)
- моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја - моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом - моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта - моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести - моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.	V – Старозаветна историја спасења 87. Аврам и Божји позив 88. Исак и његови синови 89. Праведни Јосиф 90. Мојсије 91. Пасха	- Аврам и Божији позив - Исак и његови синови - Праведни Јосиф - Мојсије - Пасха
- моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију;	VI – Закон Божји 92. На гори Синају 93. Десет Божјих заповести	- Добијање Божијих заповести на гори Синају - Садржај Десет Божјих заповести - Смисао Декалога као припреме за Христа

- моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; - моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; - бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.	94.Закон Божји као педагог за Христа	
- моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана - моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи - моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства - знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију - моћи да наведе неке од старозаветних пророка - моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије - увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига	VII – Месијанска нада 95. „Земља меда и млека“ 96. Цар Давид 97. Соломон и јерусалимски храм 98. Псалми Давидови 99. Старозаветни пророци 100. Месијанска нада	- Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) - Цар Давид - Соломон и јерусалимски храм - Псалми Давидови - Старозаветни пророци - Месијанска нада
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
II – Религија и култура старог света	
III – Откривење – свет Библије	
IV – Стварање света и човека	
V – Старозаветна историја спасења	
VI – Закон Божји	
VII – Месијанска нада	

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење / давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; – постави и одговори на једноставнија питања личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	Поздрављање и представљање себе и других и тражење / давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.) Садржаји: Salut! Bonjour ! Bonsoir ! Bonne nuit ! Bonjour, Monsieur. Au revoir, Madame. A demain. A bientôt. A tout à l'heure. A plus tard. Je m'appelle Milica. Moi, c'est Marko. Tu t'appelles comment ? Comment t'appelles-tu ? J'habite à Kragujevac, en Serbie. Tu habites où ? C'est quoi, ton nom/ ton adresse ? Comment allez-vous ? Comment vas-tu ? Je vais bien, et vous/ et toi ? Ça va, et toi ? Qui est-ce ? Comment

		s'appelle-t-elle ? J'ai onze ans. Et toi, tu as quel âge? Ça c'est mon frère. Tu connais ma cousine ? Non, je ne la connais pas. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; имена, презимена и надимци; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; нумерисање спратова.
– разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;	Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места	Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање / поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио / видео записа, радио емисија и слично). Садржаји: Ma meilleure amie s'appelle Ivana : elle est petite et blonde. Elle a les cheveux blonds et les yeux marron. Elle est sportive. Sylvie est plus grande que sa sœur. Nous sommes plus rapides que vous. Le chien de mon voisin est grand et noir. C'est un chien calme et gentil. J'ai un nouveau portable. C'est un appareil très moderne. C'est le modèle

		de la dernière génération. Paris est la plus grande ville de France. A Paris il y a beaucoup de monuments, célèbres dans le monde entier. Описни придеви: род, број и место. Поређење придева (plus grand, meilleur). Презентативи (c'est /ce sont...) Презент фреквентних глагола, рачунајући и повратне. (Интер)културни садржаји: градови, села, природна станишта; биљни и животињски свет.
– разуме једноставније предлоге и одговори на њих; – упути једноставан предлог; – пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање;	Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу / журку или имејла / СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање /одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања / изговора. Садржаји: Tu aimerais aller au cinéma avec moi ? Viens chez moi après l'école. On joue ensemble dans la cour de récré ? Oui, c'est une bonne idée ! Oui, avec plaisir.

		Désolée, je ne peux pas. Je suis occupée. Je t'invite à ma boum. C'est samedi soir à 20 heures, chez moi. Питање интонацијом. Императив. Негација (ne/ n'... pas). Заменица on. Презентативи (c'est /ce sont...) Презент фреквентних неправилних глагола. (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/ одбијање позива
– разуме и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту једноставне молбе и захтеве; – затражи и пружи кратко обавештење; – захвали и извине се на једноставан начин; – саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује;	Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи /нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ / услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности. Садржаји: Tu peux m'aider, s'il te plaît ? On met la table ensemble ? Madame, est-ce que je peux aller aux toilettes ? Pourriez-vous me dire où se trouve... ? Tu viens voir un film chez moi ? Voilà. Merci pour ton invitation ! Je t'en prie. Oui, pourquoi pas ? Le concours aura lieu dimanche à 15 heures.

		Ne partez pas sans moi ! Est-ce que tu pourrais me prêter ton portable ? Tu veux me donner ton numéro de téléphone ?
– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; – да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи / прави, напише рецепт и сл.)	Разумевање и давање Упутстава	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за компјутерску или обичну игру, употребу апарата, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. Садржаји: Il faut faire attention. Appuyez sur le bouton. Composez le numéro 16 et attendez le signal sonore. Cliquez sur l'émoticône ! Lancez le ballon et courez vite ! Comment ça marche ? Coupez les pommes en morceaux. Il faut mettre du beurre. Императив. Партитивни члан (du / de la / de l' / des). Питања са упитним речима (comment). Основни бројеви до 100, стотине до 1000. Конструкција il faut са инфинитивом. (Интер)културни садржаји: традиционалне / омиљене врсте јела.
– разуме честитку и одговри на њу; – упуту пригодну честитку; – разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин	Описивање и честитање празника, рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом

прославе рођендана, празника и важних догађаја;		и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја. Садржаји: Pour Noël on décore le sapin et on offre des cadeaux. Nous mangeons de la bûche et de la dinde aux marrons. On dit: Joyeux Noël ! Pour la fête du Nouvel An on fait des feux d'artifice dans toutes les villes de France. On dit: Bonne année ! Merci, à toi / à vous aussi ! A vous de même ! Dans mon pays on célèbre... Ma fête préférée est... Bon anniversaire ! Félicitations ! Je suis contente pour toi ! Заменица оп. Узвичне реченице. Презент фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања / прославе; честитање.
– разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;	Описивање догађаја и способности у садашњости	Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима / активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних

– опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа		догађаја / активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.). Садржаји: Tu habites dans un appartement ou dans une maison ? J'habite au premier étage, dans un petit appartement. Ma soeur ne va pas à l'école, elle a cinq ans. Qu'est-ce que tu fais le dimanche ? A quelle heure tu te lèves ? Elle ne fait jamais le ménage. J'aide mon grand-père à laver la voiture. Quand le Carnaval de Nice a-t-il lieu ? C'est moi qui donne à manger au chat. Ce matin, nous partons en vacances. Je fais mes devoirs maintenant, je ne peux pas sortir. Je prends toujours ma douche le soir. Je parle trois langues. Je suis bon/bonne en maths. Предлози. Сажети члан (au, du). Члан испред имена дана. Негација (ne/ n'... pas). Питања са упитним речима (que, quel, quand). Редни бројеви до 20. Прилози за време (maintenant, toujours). Презент фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: породични
--	--	--

		живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.
– разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; – размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	Описивање догађаја и способности у прошлости	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима / активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја / активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. Садржаји: Où étais-tu samedi dernier à huit heures ? J'étais chez moi. Tu as regardé la télé hier soir ? Oui, j'ai regardé un dessin animé. / Non, je n'aime pas beaucoup la télé. Je suis allée à la piscine lundi matin. Où as-tu passé tes vacances ? Comment avez-vous voyagé ? Nous avons visité Paris pendant les vacances d'été. Nous avons pris l'avion. Vous vous êtes bien amusés ? Oui, c'était super. Mon petit frère s'est ennuyé, il voulait visiter le Disneyland. Quand j'avais cinq ans, je savais déjà nager ! Сложени перфект. Имперфект. Питање интонацијом.

		Питања са упитним речима (où, comment). Негација (ne/ n'... pas). (Интер)културни садржаји: историсјки догађаји и открића; важније личности из прошлости (историјске личности, писци, књижевнице, научници/е, уметници/е, и сл)
– разуме жеље планове и намере и реагује на њих; – размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; – саопшти шта он/ она или неко други жели, планира, намерава;	исказивање жеља, планова и намера	Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима и намерама; усмено и писано договарање о жељама, плановима и намерама (телефонски разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.). Садржаји: Plus tard, j'aimerais devenir ingénieur. Il veut sortir avec ses copains. Je vais faire mes devoirs cet après-midi. Qu'est-ce que tu vas faire dimanche soir ? Mes parents vont voir leurs amis, alors je vais jouer à Pokémon sur mon ordinateur. Блиски футур. Кондиционал глагола aimer. Питања са упитним речима (que). Присвојни придеви. (Интер)културни садржаји: свакодневни живот и разонода; породични односи
– разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима;	Исказивање потреба, осета и осећања	Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима;

– изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима		усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање, својих осећања и реаговање на туђа. Садржаји: J'ai chaud / froid / faim / soif / sommeil. Enlève / Mets ton pull. Prends du pain et du fromage. Il y a des jus de fruits, sers-toi. Nous sommes tous fatigués. On pourrait se coucher. Je suis content/e de te voir. Oh, quel dommage ! Je suis désolée ! Императив. Кондиционал глагола pouvoir. Партитивни члан (du / de la / de l' / des). Презентативи (il y a). Презент фреквентних глагола, рачунајући и повратне. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона.
– разуме једноставнија питања и одговори на њих; – разуме обавештења о простору и величинама; – опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима	Исказивање просторних односа и величина	Слушање и читање краћих текстова у вези са специфичнијим просторним односима и величинама; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина.

		Садржаји: Où se trouve la bibliothèque, s'il vous plait ? Première rue à droite, puis deuxième à gauche. C'est la chambre de ton frère ? Non, sa chambre est à côté de la salle de bains. Qu'est-ce qu'il y a derrière le fauteuil ? Ton livre est sous la table. Où est-elle ? A l'école ? Non, au supermarché / parc / à la boulangerie. Combien mesure la Tour Eiffel ? Cette rivière est profonde ? Oui, : elle a trois mètres de profondeur. L'éléphant est plus gros que l'hippopotame. La baleine bleue est le plus grand animal de la planète. Ma ville se trouve au sud de la Serbie. Питање интонацијом. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; природа.
– разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; – опише дневни / недељни распоред активности; – опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља	Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима

циљне културе једноставним језичким средствима;		у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.). Садржаји: Quelle heure est-il ? Il est cinq heures / il est midi. Il est deux heures et demie. Il est dix heures et quart. Il est onze heures moins le quart / dix. Je suis née le 12 janvier. Il est né le jour de Noël. Christophe Colomb a découvert l'Amérique en 1492 / au 15ème siècle. Quel temps fait-il ? Il fait froid / chaud / beau. Il a fait beau hier ? Non, il a plu. Il y avait du vent / des nuages / du brouillard. D'habitude, il fait chaud au mois de juin. Il pleut / neige beaucoup cet hiver. Основни бројеви до 100, стотине до 1000. Питање интонацијом. Питања са упитним речима (quel). Одређени члан испред датума (le 12 janvier). Униперсоналне конструкције (il est, il fait...). (Интер)културни садржаји: климатски услови.
--	--	---

– разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе обавезе; – размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе обавезе; – представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;	Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза	Слушање и читање исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.). Садржаји: N'oubliez pas ton portable. Vous ne pouvez pas vous asseoir ici, cette place est occupée. On peut se servir de son portable en classe ? Non, c'est interdit ! Ecrivez au stylo. Les élèves de cette école portent l'uniforme. Je dois réviser mes cours d'histoire aujourd'hui. Il faut nourrir le chat deux fois par jour. Питање интонацијом. Негација (ne/ n'... pas). Конструкција il faut са инфинитивом. Показни придеви (ce / cet / cette / ces). Презентативи (c'est /ce sont...). (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола.
– разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност;	Изражавање припадања и поседовања	Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се

– пита и каже шта неко има / нема и чије је нешто;		говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих. Садржаји: C'est ton chien ? Non, il est à Pierre. A qui est cette trousse ? A moi ! C'est la maison de Philippe et de Sara. Ce ballon est à ce petit garçon. C'est la voiture de mes parents. Ce n'est pas à toi. Ce n'est pas ta carte, c'est celle de Sophie. Mina n'a pas de parapluie. Питање интонацијом. Негација (ne/ n'... pas). Присвојни придеви. Конструкције за изражавање припадања (à moi, à toi, à Pierre, à qui). Презентативи (c'est / ce sont...) (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.
– разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања; – опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;	Изражавање интересовања, допадања и недопадања	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли / не воли, које му / јој се свиђају / не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима,

;		допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му / јој се свиђају / не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли / не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Садржаји: La natation ma plait beaucoup. Quel est ton sport préféré ? Je ne suis pas très sportif. Ma soeur fait du tennis, elle est très douée. Tu as un hobby ? Oui, je collectionne les badges. Sophie adore danser. Tu aimes la danse, toi ? La plupart des garçons jouent au foot. Mais moi, je préfère lire / la lecture. Питање интонацијом. Негација (ne/ n'... pas). Прилози за количину (beaucoup, très). Презент фреквентних глагола, рачунајући и повратне.
---	--	--

– разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање	Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	(Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм) Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји: Qu'est-ce que tu penses de...? Tu aimes ce groupe ? S'il te plait, dis-moi si ... Tu es d'accord avec moi ? Pas tout à fait... Oui, je suis tout à fait d'accord. Tu as raison. Exactement ! C'est vrai / ce n'est pas vrai ! Ça ne me plait pas, je trouve ça ennuyeux. Питање интонацијом. Презентативи (c'est /ce sont...). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима
--	---	---

– разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; – пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставија језичка средства; – на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта; – састави списак за куповину – намирнице и количина намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.) – изрази количину у мерама – 100 гр шећера, 300 гр брашна и сл.	Изражавање количине, бројева и цена	Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи ...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена. Садржаји: Combien y a-t-il d'élèves dans ta classe ? Nous, on est 25. Combien de lait faut-il pour ce gateau ? Y a-t-il du beurre dans le frigo ? Non, il n'y en a plus. Il faut 200 g de sucre. Achète un kilo d'oranges. Il n'y a pas de sel. Je voudrais deux cents grammes de jambon, s'il vous plait. Est-ce que je pourrais avoir un croissant, s'il vous plait ? Voici votre jambon, cela fait cinq euros. Liste des courses : pain, sel, lait, beurre, chocolat. C'est un livre de cent pages. J'habite au sixième étage. Основни бројеви до 100, стотине до 1000. Редни бројеви до 20. Партитивно de. Презентативи (c'est, voilà). Кондиционал глагола pouvoir и vouloir)
--	--	---

		(Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локалне мерне јединице, намирнице и јела специфични за циљну културу.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, енглески језик, историја, географија, биологија, математика	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Начини и поступци остваривања програма односе се на све наведене теме.	ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од исхода преко комуникативне функције као области до препоручених језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:
--	--

	- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добрима, волим/не волим, компарације...). Решавање "проблем-ситуација" у разреду, тј. договори и мини-пројекти. "Превођење" исказа у гест и геста у исказ.
--	---

	Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); - одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; - извршавање прочитаних упутстава и наредби; - ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично); - повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; - попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); - писање честитки и разгледница; - писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.
--	---

ШЕСТИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– образложи везу права и одговорности на примеру; – наведе примере за групу права слобода да и заштита од; – аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; – сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; – образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; – разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке идекоративне; – позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција; – образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца;	Људска права	Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да</i> и припадајуће одговорности. Посебна група права: <i>заштита од</i> и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за све Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин.

– примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; – препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; – учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; – учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; – презентује спроведено истраживање и добијене резултате; – процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи својстав заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	Демократско друштво Процеси у савременом свету	Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Ниво и и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе. Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.
--	--	--

	Грађански активизам	Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата. Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, ликовно, веронаука, географија, историја, математика, страни језици, биологија	

ДИДАКТИЧКО – МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер сви они доприносе постизању општег циља овог програма и развоју међупредметних компетенција. Између исхода постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно – васпитног рада током дужег временског периода, што се препознаје у томе да се неки исходи у истој или сличној формулацији налазе у програмима и за пети и за шестиразред. Посебност Грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и, уопште, етосом школе. У процесу планирања наставе и учења, наставник се руководи, превасходно, исходима које ученици треба да остваре. Приликом осмишљавања активности, како наставника тако и

1. Људска права	ученика, треба имати у виду да свака од њих може да се вишеструко искористи. На пример, у оквиру скоро свих активности на различитим садржајима могућ је допринос остваривању исхода који се односе на комуникацију, осетљивост за различитост, емпатичност и др. То значи да за такве исходе нису потребни посебни садржаји, активности и часови. Њихово остваривање одвија се постепено и спонтано са тенденцијом да ученици аутентично развијају пожељне облике понашања.
2. Демократско друштво	У оквиру прве области ученици проширују своја знања у вези са правима али је фокус на одговорности. Постепено се, из разреда у разред, додају нова права како би ученици имали целовиту слику. У овом програму посебно је важно право на квалитетно образовање за све и инклузивни приступ образовању који се базирају на поштовању људских права. Ученике требатако водити да разликују инклузију од ексклузије, поштовање и прихватање наспрам стигматизације и сепарације и да у свом понашању према ученицима који похађају школу по индивидуалном образовном плану исказују разумевање, толеранцију и спремност да пруже помоћ и подршку. Друга област има за циљ да уведе ученике у основне појмове демократског друштва са фокусом на партиципацији. То никако не би требало претворити у сувопарна предавања и теорију која се учи. Из исхода се види ниво захтева у овој области, а то је, у шестом разреду, само сврсисходна употреба кључних појмова као основ за активности у следећем разреду. Од ученика се очекује да својим речима и на примерима могу објаснити кључне појмове демократије. О партиципацији ученика у одељењу и школи треба говорити и у контексту ученичког парламента који ће бити актуелан у следећем разреду. У програму се налази озбиљан захтев да ученици разликују стварну партиципацију ученика у школи од оне која је декоративна, што захтева од наставника да осмишљавају активности које подстичу критичко мишљење. До таквих исхода може се доћи само коришћењем бројних примера и подстицањем дискусије где ће ученици морати да аргументују својемишљење.
3. Процеси у савременом свету	Трећа област односи се на употребу и злоупотребу интернета и мобилних телефона. Сва истраживања показују да дванаестогодишњаци имају велико интересовање за те видове комуникације, али и да нису свесни великих могућности које оне пружају и, још више, нису свесни ризика који постоје. Савремене технологије су неопходне за приватни и професионални живот и зато ученике треба охрабривати да их користе на позитиван начин (заедукацију, информисање, дружење, пружање помоћи и подршке, покретање акција и др.). У оквиру свих наставних предмета предвиђени су исходи који се односе на овај циљ, а у оквиру Грађанског васпитања фокус је на злоупотреби интернета и мобилних телефона када они постају средство насиља (директног или преко посредника), чиме се крше права детета. Ученици треба да знају шта је на интернету дозвољено, а шта није, шта се све подразумева

4. Грађански активизам	под дигиталним насиљем и како се заштитити. Када се говори о заштити, ученицима треба да буде јасно које су њихове одговорности (<i>7 златних правила за сигурно четовање и СМС поруке</i> и како се понашати у ситуацији дигиталног насиља), као и коме се обратити за помоћ у школи. За активности у овој области може се користити материјал који је припремљен у оквиру пројекта Школа без насиља коју подржава УНИЦЕФ, јер одговара садржају овог програма и узрасту ученика шестогразреда. У оквиру четврте области програма ученици треба да припреме и спроведу мање истраживање ставова и/или понашања ученика, а које је у вези са садржајима треће области. Овај захтев уводи ученике у процедуре истраживања као што су: избор конкретне теме истраживања у оквиру задате области, дефинисање узорка истраживања, одабир инструмента који ће се користити и извођење закључака на основу добијених резултата. Циљ ових активности је да ученици изграде правилан однос према грађанском активизму, где акције, кад год је то могуће, треба заснивати на чињеницама добијеним на основу конкретних истраживања. Да би ученици били успешни у овом захтеву, неопходне су извесне преативности у којима наставник појашњава шта су ставови, указује на њихову сазнајну, емоционалну и конативну (вољну, делатну) компоненту, што их чини „одговорним“ за понашање појединаца, јер се људи понашају у складу са својим ставовима. Ученицима треба указати на везу ставова са знањима и повезати са појмовима предрасуде и стереотипи који се односе на неосноване ставове јер се не базирају на тачним и провереним чињеницама, о чему су учили у оквиру програма Грађанског васпитања у петом разреду. Подсетити ученике да предрасуде и стереотипи показују велику отпорност на промену и зато је важно учинити све да се не формирају. У ту сврху треба користити што више различитих примера који су ученицима блиски и који показују везу између ставова и понашања. Нпр., ако особа има став да су газирана пића јако штетна, да су препуна шећера и вештачких боја, велика је вероватноћа да ће таква пића ретко пити. Осим тога, потребно је представити неколико једноставних истраживања ставова и/или понашања људи како би ученици имали јасну слику о значају инструмента којим се оно спроводи и на основу ког се изводе закључци. Изузетно је важно да ученици обраде добијене податке, да изведу закључке, припреме њихову презентацију и направе критички осврт на урађено. Све тешкоће и грешке које се десе у току истраживања, добра су прилика да ученици унапреде своје компетенције за рад са подацима, закључивање, предвиђање, као и непосредну комуникацију и сарадњу. Највећи домет у овој области био би да ученици, уз помоћ наставника, успеју да осмисле акцију (само на нивоу разрађене идеје), као одговор на добијене резултате истраживања.
------------------------	---

	Наставници су у прилици да користе: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, као и да сами осмисле неке друге активности. У остваривању програма Грађанског васпитања, продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио – визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. За реализацију наставе овог програма и остваривање дефинисаних исхода, врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем даје пример и доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима; он је тај који даје повратне информације и подстиче ученике на разумевање односа у групи. Конструктивна комуникација и демократске процедуре нису сам оциљ већ и начин да се остваре жељени исходи. Битно је да наставник обезбеди равноправну укљученост сваког ученика (уважавајући различитост како у стилевима учења тако и у типу личности). За реализацију појединих тема могу се користити филмови јер активирају когнитивну и афективну страну личности и подстицајно делују на ученике да искажу мисли, осећања и ставове. Не треба занемарити ни интернет и различите социјалне мреже јер су то облици комуникације који су блиски младима и на којима се могу препознати и анализирати многи проблеми живота у савременом свету, али и разговарати о говору мржње, нетолеранцији, другим облицима кршења права, као и интернет насиљу. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих.
--	--

БЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. Разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	I – Увод 101. Упознавање садржаја, програма и начина рада	Упознавање садржаја, програма и начина рада
- моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе - моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава - моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа - моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	II – Припрема света за долазак Сина Божјег 102. Историјске околности пред долазак Христов 103. Јеврејско ишчекивање Месије 104. Свети Јован Претеча	- Историјске околности пред долазак Христов - Старозаветна пророштва о доласку Месије - Свети Јован Претеча
- моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. - моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка;	III – Увод у Нови Завет 105. Нови Завет је испуњење Старог Завета	- Нови Завет је испуњење Старог Завета - Новозаветни списи (настанак, подела, функција, аутори...) - Јеванђелисти

- моћи да пронађе одређени библијски одељак; - моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; - моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; - бити подстакнут на читање Светог Писма.	106. Новозаветни списи 107. Јеванђелисти	
- моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; - моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; - моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; - моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога - моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; - моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог; - моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека - моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; - моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; - моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; - бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор;	IV – Богочовек Исус Христос 108. Пресвета Богородица – Благовести 109. Богородичини празници 110. Рођење Христово 111. Христос је Богочовек 112. Крштење Христово 113. Христова чуда 114. Новозаветне заповести и Беседа на гори 115. Христос – „пут, истина и живот“ 116. Лазарева Субота и Цвети 117. Тајна Вечера – прва Литургија 118. Страдање Христово	- Пресвета Богородица – Благовести - Богородичини празници - Рођење Христово - Христос је Богочовек - Крштење Христово - Христова чуда - Новозаветне заповести и Беседа на гори - Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“ - Лазарева Субота и Цвети - Тајна Вечера – прва Литургија - Страдање Христово - Васкрсење Христово

- моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; - моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности; - моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; - моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; - моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;	119. Васкрсење Христово	
- моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; - моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; - моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; - моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; - моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; - моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;	V – Црква Духа Светога 120. Вазнесење и Педесетница 121. Црква у Јерусалиму 122. Павле – апостол незнабожаца 123. Прогони хришћана 124. Свети цар Константин и крштење царства	- Вазнесење и Педесетница - Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских - Мисионарско дело светог апостола Павла - Гоњења Цркве - Свети цар Константин и крштење царства
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија	

	4. Ликовна култура 5. Музичка култура 6. Грађанско васпитање
--	--

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА.	Salut, ça va ? Ça va, merci ! Comment allez-vous ? Je vais bien, merci ! Bonsoir ! Bonne nuit ! Bonjour, Monsieur. Au revoir, Madame. A demain. A bientôt. Je m'appelle Jean. Je suis français. J'habite à Lyon. Mon adresse est : 34, rue Jacques Prévert. Tu t'appelles comment ? Tu habites où ? Quel est votre nom ? Quelle est votre adresse ? J'ai douze ans. Je suis née le 14 décembre. Et toi, tu as quel âge ? Quelle est ta date de naissance ? C'est mon copain/ ma copine. Elle s'appelle Jelena. Elle est née à Kragujevac, mais elle vit à Novi Sad. Личне заменице. Садашње време фреквентних глагола. Питање интонацијом. Питање са упитним речима (comment, où, quel...). Основни бројеви.

– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, ПОЈАВА И МЕСТА	(Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (Monsieur, Madame); имена и надимци; начин писања адресе. Paul a les yeux bleus et les cheveux blonds. Il est très gentil. C'est mon meilleur ami. Il porte une blouse verte. La vache est un animal domestique, elle donne du lait. La rose a un beau parfum. C'est notre classe. Elle est grande et claire. Dans notre classe il y a un tableau blanc. Dans ma ville il y a un cinéma et un musée. Paris, Lyon et Marseille sont les villes les plus grandes de France. Описни придеви: род, број и место. Поређење придева. Присвојни придеви. Садашње време фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: најважније географске карактеристике франкофоних земаља; биљни и животињски свет
– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;	ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	On pourrait aller au cinéma demain. Je t'invite à mon anniversaire vendredi soir. Viens avec moi !

– упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;		Dans notre école on organise un atelier de BD et je vais m'inscrire; toi aussi, tu es intéressé? C'est une bonne idée ! Pourquoi pas ? On y va ! Très bien ! Je t'appelle demain. Désolé, je ne peux pas, je suis occupée. Cela ne m'intéresse pas beaucoup. Кондиционал (pouvoir). Заповедни начин. Негација. Садашње време фреквентних глагола. Наглашене личне заменице. (Интер)културни садржаји: разонода; прикладно позивање и прихватање/одбијање позива.
– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве;	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Est-ce que tu pourrais m'aider, s'il te plait ? Tu me passes le sel, s'il te plait ? Oui, bien sûr. Volontiers. Voilà. Merci bien ! Vous êtes très gentil. Je t'en prie/ Je vous en prie. De rien. Pouvez-vous me dire l'heure, s'il vous plait ? Le train arrive à 15h30. A quelle heure commence le concert ? Pardon ? Je suis désolé, je ne sais pas. Excusez-moi ! Питање са est-ce que. Инверзија (у устаљеним изразима). Кондициона учтивост (tu pourrais...).

		(Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације дружење и пријатељски односи.
– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота ; – разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; – саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Répondez aux questions. Complétez les phrases. Ecoutez et répétez. Faites une enquête dans votre classe. Travaillez à deux. Dans ton cahier, classe les adjectifs dans le tableau. Lavez les pommes et les fraises. Coupez les fruits en morceaux. Mettez-les dans un saladier. Faites une ronde. Lance le ballon. Il n'est pas permis d'utiliser le téléphone portable. Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: традиционалне/омиљене врсте јела; игре
– честита, захвали се и извини се користећи једноставнија језичка средства;	УПУЋИВАЊЕ ЧЕСТИТКИ И ИЗРАЖАВАЊЕ ЗАХВАЛНОСТИ И ЖАЉЕЊА	Bon anniversaire ! Bonne et heureuse année ! Bonne fête ! Joyeux Noël! Bravo, très bien! Merci, à toi / à vous aussi ! Meilleurs vœux ! Je suis désolé ! C'est dommage ! Придеви (bon, bonne).

		Узвичне реченице. Предлози (à). (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања /прославе.
– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊЕ У САДАШЊОСТИ	Mes grands-parents habitent à la campagne. Nous avons un appartement au troisième étage. Le matin je me lève à 8 heures. Je vais au lit avant minuit. Sa sœur ne vas pas à l'école. Les élèves en France vont à l'école le mercredi matin ou le samedi matin. Qu'est-ce que tu fais ? Je joue aux jeux vidéo. Pendant les vacances d'été, je vais toujours au bord de la mer. Одређени и неодређени члан. Сажети члан (au). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне. Садашње време неправилних глагола être, avoir, aller, faire. Прилози за време (toujours, souvent). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.
– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости;	ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊЕ У ПРОШЛОСТИ	Qu'est-ce que tu as fait hier après-midi ? Je suis allée à la piscine. Tu es arrivée à quelle heure chez Marie ? Il a visité Paris en juillet. Il a fait des photos avec son portable.

– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.		Jules Verne est né à Nantes. Il a écrit beaucoup de romans d’aventures. Перфекат (passé composé). (Интер)културни садржаји: живот некад и сад.
– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Il y a un bon film à la télé ce soir, je vais le regarder. Je vais te montrer mon nouveau portable. Vous allez visiter l’exposition ? Qu’est-ce que tu feras ce week-end ? Demain elle ne peut pas sortir, elle doit travailler. Блиско будуће време (futur proche). Просто будуће време (futur simple). Садашње време (за изражавање будућности). (Интер)културни садржаји: свакодневни живот, обавезе и разонода; породични и пријатељски односи
– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	J’ai sommeil / chaud / froid. J e ne me sens pas bien. J’ai mal à la tête. Tu es fatigué ? Prends un sandwich/ un verre d’eau/ une orange. Non merci, je n’ai pas soif/ faim. Reposez-vous bien. J’ai peur.

		Ce n'est rien, ne t'inquiète pas. Je suis très content. Il est un peu triste. C'est excellent ! Садашње време глагола avoir и être. Садашње време повратних глагола. Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона; емпатија
– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И ВЕЛИЧИНА	La boulangerie se trouve près de la poste. Dans notre ville il y a un grand stade de football. Pour aller à la gare, tournez à droite. La bibliothèque se trouve entre le musée et le collège. Dans la classe, nous avons un tableau noir et un tableau blanc. Le sac est sous la table. La cuisine est en face de la salle à manger. Pour venir au lac, il faut traverser le parc. Неодређени члан (un, une, des). Предлози (dans, sous, sur, devant, derrière, entre). Прилози за место (ici, là, à côté). (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; природа.
– разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком	ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	Quelle heure est-il ? Il est sept heures et demie. Il est neuf heures moins le quart.

времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; – опише дневни / недељни распоред активности; – опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;		Quel jour sommes-nous ? Vendredi. Aujourd’hui c’est le 21 mai. A quelle heure finit notre cours ? Le film commence à 20 heures. Nous avons les vacances en janvier. Quel temps fait-il ? Il pleut. Il neige. Il fait beau/ chaud/ froid. Il fait du vent. Dans ma ville il neige souvent l’hiver. En Provence il fait plus chaud que dans les Alpes. Униперсонални глаголи и конструкције (il est..., il fait...). Основни бројеви. Садашње време неправилних глагола (être, aller, faire). Парцијално питање са упитним речима (quel/ quelle). (Интер)културни садржаји: климатски услови у франкофоним земљама; типично радно време.
– разуме једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност;	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Je cherche mon ballon. Leur maison se trouve au bord de la mer. Ce n’est pas mon dictionnaire. C’est votre voiture ? Elle a deux chats et un chien. Je n’ai pas son numéro de téléphone. C’est à moi. A qui est ce portable? A toi ou à Pierre? Конструкција за исказивање припадања (à moi, à toi, à qui).

		Присвојни придеви. Негација(ne/ n'... pas). (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.
– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;	ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА, ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Qu'est-ce que tu aimes faire quand tu n'es pas à l'école ? J'aime jouer aux jeux vidéo. Quel est ton sport préféré ? J'aime le tennis. Je n'aime pas le judo. Elle adore le chocolat. Cette BD me plait. Одпеђени члан (le, la, l', les). Садашње време фреквентних глагола. Конструкција са инфинитивом (j'aime jouer...) Негација (ne/ n'... pas). (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм).
– разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; – пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставија језичка средства; – на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВА И ЦЕНА	Dans le parc il y a 4 enfants : deux garçons et deux filles. Combien coûte cette trousse ? 5 euros. Il faut acheter deux baguettes à la boulangerie. J'ai acheté deux bouteilles d'eau minérale. Je voudrais un kilo de tomates et deux kilos de bananes.

каже/ израчуна колико нешто кошта; – састави списак за куповину – намирнице и количина намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.) – изрази количину у мерама – 100 гр шећера, 300 гр брашна и сл.		Dans le frigo il y a du jambon, mais il n’y a plus de fromage. Je mange beaucoup de fruits. Основни бројеви. Прилози (beaucoup, peu, moins, plus). Упитне речи (combien). Презентатив il y a. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валута, намирнице и производи специфични за циљну културу
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, енглески језик, историја, географија, биологија, математика	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Начини и поступци остваривања програма односе се на све теме.	ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док

је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од исхода преко комуникативне функције као области до препоручених језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;

	- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).
--	---

	Игре примерене узрасту Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање "проблем-ситуација" у разреду, тј. договори и мини-пројекти. "Превођење" исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); - одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; - извршавање прочитаних упутстава и наредби; - ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично); - повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; - попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); - писање честитки и разгледница; - писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.
--	--

СЕДМИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
наведе и опише основне карактеристике људских права	Људска права	Карактеристике људских права: урођеност, универзалност, неотуђивост, недељивост
објасни везу између права појединца и општег добра	Људска права	Опште добро; права појединца и опште добро
дискутује о односу права и правде и сукобу права	Људска права	Сукоб појединачних права и општег добра; права и правда
образложи ставове о правичности и социјалној правди	Људска права	Социјална правда
образложи личну одговорност у заштити свог здравља	Људска права	Права и одговорност; заштита здравља
штити своја права тако да не угрожава друге	Људска права	Заштита сопствених права и права других
објасни сврху постојања политичких странака	Демократско друштво	Политичке странке у вишестраначком систему; власт и опозиција
објасни улогу Народне скупштине	Демократско друштво	Народна скупштина – сврха и надлежности
објасни улогу посланика и посланичких група	Демократско друштво	Народни посланици и посланичке групе
аргументује потребу ограничења и контроле власти	Демократско друштво	Процедуре рада Народне скупштине
износи став заснован на аргументима и конструктивно комуницира	Демократско друштво	Скупштинске дебате
наведе кораке од предлагања до усвајања закона	Демократско друштво	Предлагање и доношење закона
образложи на примеру како грађани могу утицати на одлуке	Демократско друштво	Утицај грађана на рад Народне скупштине
препозна утицај групе на појединца	Процеси у савременом свету	Припадност групи и групни идентитет

препозна различите облике вршњачког притиска	Процеси у савременом свету	Односи у вршњачкој групи
препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска	Процеси у савременом свету	Вршњачки притисак
објасни како потреба за припадањем утиче на понашање	Процеси у савременом свету	Конформизам
препозна ситуације у којима се угрожава приватност	Процеси у савременом свету	Приватност – обим и границе
препозна опасности када се нађе у великој групи и заштити се	Процеси у савременом свету	Понашање људи у маси
учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине	Грађански активизам	Симулација Народне скупштине
примени правила демократског одлучивања	Грађански активизам	Одређивање улога и процедура
сарађује у групи и заступа заједнички став	Грађански активизам	Формирање посланичких група
учествује у формулисању предлога	Грађански активизам	Формулисање предлога закона
активно слуша, аргументује и конструктивно одговара	Грађански активизам	Скупштинска дебата
примењује демократске процедуре	Грађански активизам	Гласање и доношење одлуке
процени успешност сопственог и групног рада	Грађански активизам	Евалуација симулације
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	српски језик, историја, географија, биологија, информатика и рачунарство, техника и технологија, ликовна култура, музичка култура, енглески језик, математика, физичко и здравствено васпитање, верска настава	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Људска права	- Разговор, анализа примера, рад у пару/групи - Анализа конкретних ситуација; дебата
Демократско друштво	

Процеси у савременом свету	• Студије случаја, дискусија • Анализа примера из свакодневног живота
Грађански активизам	• Дискусија, проблемске ситуације • Игра улога, симулација ситуација • Анализа програма странака, симулација • Истраживање, презентација • Групни рад • Анализа процедура • Дебата • Шема процеса, истраживање • Анализа петиција, иницијатива и других облика учешћа • Разговор, самопроцена • Игра улога • Проблемске ситуације • Дискусија, анализа примера • Анализа ситуација, интернет примери • Симулација, разговор • Подела улога, рад посланичких група • Симулација • Групни рад • Рад у групама • Дебата • Симулација гласања • Рефлексија, евалуациони лист

ВЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
--------	-------------	----------

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	I – Увод 125. Упознавање садржаја програма и начина рада	Упознавање садржаја програма и начина рада
- моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; - моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања - моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; - моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; - моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; - моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; - бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима.	II – Богопознање 126. Процес сазнавања 127. Личносно познање 128. Познање Бога 129. Бог је један, али није сам	- Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство - Личносно познање, упознавање кроз љубав - Познање Бога - Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, Син и Свети Дух)
- моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју;	III – Символ вере 130. Сабори као израз јединства Цркве	- Сабори као израз јединства Цркве - Васељенски сабори - Символ вере

- бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; - знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; - умети да интерпретира Символ вере; - знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; - моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	131. Васељенски сабори 132. Символ вере 133. Богочовек Христос	- Христос је истинити Бог и истинити Човек
- моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) - моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; - знати да је Причешће врхунац светотајинског живота - моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; - бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; - моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; - моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); - моћи да препозна своју службу у Цркви;	IV – Светотајински живот Цркве 134. Светотајински живот Цркве 135. Света Литургија – светајна Цркве 136. Свете Тајне крштења и миропомазања 137. Света Тајна исповести 138. Света Тајна брака 139. Монашка заједница 140. Света Тајна рукоположења 141. Молитвословља Цркве	- Светотајински живот Цркве - Света Литургија као светајна Цркве - Свете Тајне Крштења и Миропомазања - Света Тајна Исповести - Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) - Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) - Света Тајна Рукоположења - Молитвословља Цркве

- моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) - бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;		
- моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; - моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; - бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; - моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља - моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; - бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине.	V – Српска Црква кроз векове 142. Света браћа Кирило и Методије 143. Свети Сава 144. Срби светитељи 145. Крсна слава и обичаји 146. Српска црквена баштина	- Света браћа Кирило и Методије - Свети Сава - Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: Света лоза Немањића, Св. кнез Лазар, Св. Василије Острошки, Св. Николај Жички и Охридски, Св. Петар Цетињски, Св. Вукашин из Клепаца) - Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) - Српска црквена баштина
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
II – Богопознање	
III – Символ вере	
IV – Светотајински живот Цркве	
V – Српска Црква кроз векове	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размени једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Quel est ton nom/ prénom/ surnom ? Je te/ vous présente Julie. C'est Robert, il est nouveau dans notre classe. Ou habites-tu/habitez-vous ? J'habite 72, rue François Mauriac. Tu habites à quel étage ? Au troisième étage. Comment vas-tu à l'école. J'y vais à pieds. Quelle est la profession de ton père. Il est ingénieur. Tu as des frères et des sœurs C'est mon oncle, il habite à Poitiers. Садашње време фреквентних глагола Питања с упитним речима (comment, quel, où...) Личне заменице Присвојни придеви Бројеви (основни и редни) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена, презимена и надимци; родбина и родбинске везе; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; већи градови у земљама циљне културе.
- разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Comment est Pierre ? Il est plus petit que Paul, il a les yeux marron et les cheveux noirs. Et il est très sympathique, généreux et un peu timide. Il porte un jean bleu et un t-shirt jaune. L'éléphant est un des plus grands animaux sur terre. La tortue est plus lente que le lapin. La moto est moins économique que le vélo. La voiture de mon père est plus rapide que celle de notre voisin. Besançon est une ville plus tranquille que Marseille.

- опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;		Описни придеви: род, број и место. Поређење придева (plus grand, meilleur). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)
- разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; - упути уобичајене молбе и захтеве;	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Et si on allait ensemble au concert ? Il commence à 20 heures. Je sais que tu aimes ce chanteur. Viens chez moi après l'école et apporte tes CD. On pourrait se promener un peu. Oui, pourquoi pas ! Volontiers. Désolée, je ne peux pas. Tu devrais manger plus de fruits et de légumes. Si tu ne te sens pas bien, tu dois aller chez le médecin. Питање интонацијом. Заповедни начин. Негација (ne/ n'... pas). Заменица on. Садашње време фреквентних неправилних глагола. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве

-честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Je peux t'aider si tu veux. Oui, merci, c'est très gentil. Bonjour Madame, je cherche une jupe en coton. Quelle est votre taille, mademoiselle ? A quelle heure part le TGV pour Lyon ? A 9h05. Excusez-moi Monsieur, vous pourriez me dire comment venir à la gare Merci Monsieur. Je vous en prie. Où se trouve l'arrêt du bus 23 ? Il n'est pas loin d'ici. Питање интонацијом. Питања са упитним речима. Негација (ne/ n'... pas).Основни бројеви (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Lis le texte et fais l'activité numéro 2 ! Il faut lire la consigne avant de faire l'exercice. Vous allez faire un projet sur votre ville/ quartier/ animal préféré. Réfléchis bien et réponds ! Vérifiez vos réponses ! Vous allez réécouter le dialogue, mais n'ouvrez pas encore vos livres ! Заповедни начин. Конструкција il faut са инфинитивом. Блиско будуће време (futur proche) (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	J'habite dans une maison au centre de la ville. A quelle heure tu te lèves ? Je me lève à 8 heures. Mon frère va à la piscine tous les jours, il adore nager. Elle est forte en biologie, mais très faible en allemand.

- опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;		Предлози. Редни бројеви до 20. Питања са упитним речима (que, quel, quand). Прилози за време (maintenant, toujours). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.
- опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Au Moyen Âge les chevaliers vivaient au château. Les frères Lumière ont inventé le cinéma. Comment as-tu passé le week-end ? Avez-vous déjà visité la France ? Quand ma mère était jeune, elle faisait du basket. J'ai appelé Sophie, mais elle n'a pas répondu. Сложени перфект. Заповедни начин. Питања интонацијом и инверзијом. Питања са упитним речима (où, comment). Негација (ne/ n'... pas). (Интер)културни садржаји: историсјки догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости
- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима;	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Qu'est-ce que tu aimerais faire quand tu seras grand? Cet après-midi je vais sortir avec mes cousins. La semaine prochaine j'aurai 13 ans. Samedi soir j'organiserai une boum Je t'aiderai à faire ton devoir de biologie. Cette BD, je vais la lire pendant les vacances. Блиски футур (futur proche) Футур први (futur simple) Кондиционал глагола aimer.

- саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;		Питања са упитним речима (que). Присвојни придеви. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
-разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	J'ai mal à la tête/ à la gorge/ au pied. Tu es fatigué ? La musique classique m'intéresse beaucoup. J'ai envie de sortir/ de me reposer. J'ai besoin de dormir/ de manger. Je vais me coucher maintenant. Faites attention ! Ne parlez pas ! Oh, quel dommage ! Je suis désolée ! Заповедни начин. Изрази са глаголима avoir и être. Садашње време фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација
- разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Je suis chez Michel. Il habite près de chez moi. Pour venir chez nous, prenez la première rue à droite, puis la deuxième à gauche. Vousevez tourner à gauche au deuxième feu. Le cinéma se trouve à côté du supermarché. Où est-elle ? Je pense qu'elle est restée chez elle. Je vais à la banque. Elle est entre le par cet le zoo. Питање интонацијом. Презент фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места.

- разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту;	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Est-ce que il y a des places libres dans la salle ? Oui, vous pouvez entrer. Vous devez déposer votre sac à la réception. Il est interdit de fumer dans la salle. Je ne peux pas sortir, je dois me préparer pour le test. Питање интонацијом и упитном конструкцијом. Негација (ne/ n'... pas). Модални глаголи. Конструкција il faut са инфинитивом. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола.
- разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Nous avons des amis en France. Ils n'ont pas de lecteur DVD dans leur classe. Ces deux filles sont ses soeurs. J'ai un petit chien blanc. A qui est ce parapluie, à toi ou à Pierre ? Негација (ne/ n'... pas). Присвојни придеви. Присвојне заменице. Конструкције за изражавање припадања (à moi, à toi, à Pierre, à qui). Презентативи (c'est / ce sont...) (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини
- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење;	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Quels sont tes loisirs préférés ? J'adore les jeux vidéo. Tu l'aimes beaucoup? Oui, je l'adore. Je n'aime pas la poésie. Tu préfères regarder les films à la télé ou à l'ordinateur ? Cette BD ne me plaît pas. Питање интонацијом. Негација (ne/ n'... pas). Личне заменице у служби директног и индиректног објекта. Прилози за количину (beaucoup, très).

		Садашње време фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм.
- разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Je pense qu'il faut l'aider. Moi aussi. Oui, tu as raison. Bien sûr, je suis d'accord avec lui. Non, je ne suis pas tout à fait d'accord. Qu'est-ce que vous pensez de... ? Наглашене личне заменице.Негација. Садашње време фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима
- разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Combien d'enfants y a-t-il dans le parc ? Cette guitare coûte 150 euros. Je voudrais encore un peu de jus de fruits, s'il vous plaît. Il n'y en a plus. Qui est arrivé le premier ? Il habite dans le dixième arrondissement. Основни бројеви до 1.000.Редни бројеви до 20. Партитивно de. Кондиционал глагола pouvoir и vouloir. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, енглески језик, историја, географија, биологија	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Начини остваривања програма се односе на свих 15 тема/ области наведених у претходној табели	ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од исхода преко комуникативне функције као области до препоручених језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;

	- наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
--	--

	- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање "проблем-ситуација" у разреду, тј. договори и мини-пројекти. "Превођење" исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).
--	---

	Разумевање писаног језика: - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); - одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; - извршавање прочитаних упутстава и наредби; - ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично); - повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; - попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); - писање честитки и разгледница; - писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.
--	--

ОСМИ РАЗРЕД

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
изрази љубав и понос према домовини на начин који никога не угрожава	Људска права	Припадност држави и нацији; патриотизам
објасни зашто су наведена понашања облици дискриминације и кршења права	Људска права	Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам
наведе примере повезаности различитих култура у заједници	Људска права	Културна разноликост
образложи значај интеркултуралног дијалога	Људска права	Интеркултурални дијалог
наведе права националних мањина загарантована Уставом	Људска права	Националне мањине у Србији
разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе	Демократско друштво	Пол и род
препозна родне обрасце у рекламама, филмовима, књигама и другим садржајима	Демократско друштво	Преношење родних образаца
препозна стереотипе и предрасуде	Демократско друштво	Родни стереотипи и предрасуде
дискутује о значају родне перспективе при доношењу одлука	Демократско друштво	Родна перспектива
наведе примере равноправности и неравноправности	Демократско друштво	Родна равноправност
наведе позитивне мере и аргументе за њихову примену	Демократско друштво	Позитивне мере
препозна карактеристике насилника, жртве и сведока	Демократско друштво	Родно засновано насиље
наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником	Демократско друштво	Заштита од насиља
наведе основне функције медија	Процеси у савременом свету	Врсте и функције медија
објасни значај слободе медија за демократију	Процеси у савременом свету	Слобода медија
разликује поуздане и непоуздане информације	Процеси у савременом свету	Информације и дезинформације

препозна механизме медијске манипулације и њихов утицај	Процеси у савременом свету	Манипулација путем медија
критички анализира медијске садржаје	Процеси у савременом свету	Предрасуде, стереотипи и дискриминација у медијима
пронађе, користи и критички вреднује информације из различитих извора	Процеси у савременом свету	Медијска писменост
објасни значај етичких правила у медијима	Процеси у савременом свету	Кодекс новинара и Кодекс „Деца и медији“
препозна примере злоупотребе деце у медијима	Процеси у савременом свету	Злоупотреба деце у медијима
активно учествује у избору теме и начина рада	Грађански активизам	Вредности грађанског друштва
учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма	Грађански активизам	Кратки филм
учествује у избору теме и формулисању идеје	Грађански активизам	Избор теме и идеје
учествује у изради сценарија	Грађански активизам	Писање сценарија
преузима одговорност за свој део пројекта	Грађански активизам	Подела задатака
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	српски језик, историја, географија, биологија, информатика и рачунарство, техника и технологија, ликовна култура, музичка култура, енглески језик, математика, физичко и здравствено васпитање, верска настава	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Људска права	• Дискусија, анализа примера • Анализа примера, дискусија • Истраживање култура • Дебата, рад у групи • Истраживачки рад • Анализа примера • Анализа медијских садржаја
Демократско друштво	
Процеси у савременом свету	
Грађански активизам	

	• Рад са примерима • Дебата • Анализа ситуација • Дебата, анализа • Проблемске ситуације • Игра улога • Анализа различитих медија • Дебата • Провера извора • Анализа вести и реклама • Анализа чланака, спотова и реклама • Истраживачки рад • Анализа кодекса • Анализа примера • Групни пројекат • Пројектни рад • Групни рад • Писање сценарија • Пројектни рад • Продукција филма • Пројекција и евалуација
--	--

ВЕРСКА НАСТАВА

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног	I – Увод	Упознавање садржаја програма и начина рада

катихизиса у току 8. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	147. Упознавање садржаја програма и начина рада	
- моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. - моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. - бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. - моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; - моћи да разликује слободу од самовоље; - моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; - бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; - моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; - моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.	II – Човек је икона Божја 148. Човек – икона Божја и свештеник твари 149. Хришћанско схватање личности 150. Грех као промашај човековог назначења 151. Новозаветне заповести Божје 152. Слобода и љубав у хришћанском етосу	- Човек – икона Божја и свештеник твари - Хришћанско схватање личности - Грех као промашај човековог назначења - Две велике заповести о љубави - Слобода и љубав у хришћанском етосу
- моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; - моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу;	III – Подвижничко – евхаристијски етос 153. Хришћански подвиг	- Хришћански подвиг - Примери подвига: свети људи су имали различите подвиге

- моћи да објасни кад и како се пости; - моћи да увиди смисао и значај поста; - бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; - бити подстакнут да развија хришћанске врлине; - бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; - бити подстакнут да чита Житија Светих; - бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.	154. Подвизи Светитеља 155. Пост 156. Хришћанске врлине 157. Евхаристијски поглед на свет	- Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијски, једнодневни и вишедневни пост) - Основне хришћанске врлине - Евхаристијски поглед на свет
- моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; - бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; - моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; - моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; - моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; - моћи да препозна неке од елемената Литургије; - моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; - моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. - моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; - бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;	IV – Литургија 158. Молитва - лична и саборна 159. Црква је Тело Христово 160. Божанствена Литургија (опис тока Литургије) 161. Литургијски простор (делови храма) 162. Освећење времена	- Молитва - лична и саборна - Црква је Тело Христово - Божанствена литургија - Проскомидија - Литургија речи (јектенија, мали вход, читања) - Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господња, причешће) - Литургијски простор (делови храма) - Повезивање времена са литургијским доживљајем вечности (дневни, недељни и годишњи богослужбени круг)

- моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; - моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; - моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; - моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; - бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. - моћи да преприча догађај Преображења Господњег; - моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа - моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... - моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; - моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; - бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.	V – Царство Божје 163. Царство Божје – циљ стварања 164. Живот будућег века 165. Сведоци Царства Божјег 166. Обожење – циљ хришћанског живота 167. Знаци присутва Царства Божјег у овом свету (чуда, мошти...) 168. Икона – прозор у вечност	- Царство Божије – циљ стварања - Васкрсење мртвих и живот будућег века - Етос хришћана као сведочанство Царства Божијег - Обожење – живот у савршеној заједници с Богом и другима - Знаци присутва Царства Божијег у овом свету (чуда, мошти...) - Икона – прозор у вечност
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Биологија 4. Ликовна култура 5. Музичка култура 6. Грађанско васпитање 7. Техничко и информатичко образовање	

--	--

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
I – Увод	- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
II – Човек је икона Божја	
III – Подвижничко–евхаристијски етос	
IV – Литургија	
V – Царство Божје	

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размени једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Tu connais Michel? Il vient de Poitiers. Je vous présente Monsieur Dupont. Tiens, je te présente Valérie, c'est ma meilleure amie. Moi, c'est René. Bonjour. Enchanté. Salut. C'est ton grand-père sur cette photo, n'est-ce pas? Oui, c'est mon papi, je m'appelle comme lui. Le grand garçon blond aux yeux verts, avec un pull bleu, c'est Louis. Il s'intéresse à la musique. Qui est cette petite fille à côté de lui? C'est sa sœur, elle s'appelle Hélène, elle est très gentille. Презентативи (c'est, ce sont). Питања интонацијом. Упитна морфема n'est-ce pas? Описни придеви. Презент повратних глагола. Наглашене личне заменице. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе.

- разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Yves est le garçon le plus grand dans ma classe. Il joue au basket. Elle est médecin. Il est boulanger. Quel est ce livre sur ton bureau? C'est le livre de français que Sarah m'a prêté. Ce portable ne fait pas de photos et on ne peut pas recevoir des e-mails. Celui-là est meilleur, mais il est plus cher aussi. Презент фреквентних глагола. Показни придеви. Поређење придева (компаратив, суперлатив). Показни придеви. Негација (ne/ n'... pas, ne jamais, ne rien, ne personne). Предлози испред назива земаља. Односне заменице: que, qui, où Изостављање одређеног члана испред назива занимања. Средства за исказивање аргумената и логичких односа: d'abord, puis/ensuite, enfin ; mais, pour + infinitif, car, parce que (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)
- разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Je te propose de voir ce film, toi aussi. Si elle a mal à la dent, elle doit aller chez le dentiste. On peut aller chez moi si tu es libre après l'école. Ça me va ! / Pourquoi pas? / D'accord, et on va jouer aux jeux vidéo. Voulez-vous essayer? Oui, pourquoi pas? On ira voir le match si tu finis tes devoirs. J'aimerais bien y aller. Et si on allait à la piscine? C'est une bonne idée. Презент фреквентних глагола.

- затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; - упути уобичајене молбе и захтеве;		Модални глаголи: pouvoir, devoir, vouloir. Будуће време, Кондиционал презента. Хипотетична реченица - вероватни потенцијал. Конструкција : (Et) si + imparfait Субјунктив/ императив глагола avoir и être у устаљеним изразима. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.
- честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Excusez-moi, est-ce que je peux parler à Louise? Bien, merci et au revoir ! Je peux m'asseoir à côté de vous? Je voudrais savoir si le centre est ouvert cet après-midi. Est-ce que vous avez l'adresse du Centre? Bonjour Madame, vous pouvez me dire à quelle heure ouvre le Centre cet après-midi? Je voudrais cette revue pour adolescents. Celle-là, son titre est Okapi. Regarde-moi! Ouvre-lui! Téléphonez-leur! Je suis vraiment désolé, Monsieur. Je vous demande pardon. Ne t'inquiète pas ! Кондиционал модалних глагола. Упитна реченица са конструкцијом est-ce que. Личне заменици у функцији директног и индиректног објекта. Показне заменице Императив.Узвичне реченице. Индиректни говор (упитна реченица) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Jeu de mémoire Règles du jeu : - Mélanger les cartes et bien les ordonner face contre table. - Tour à tour, chaque

- опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	élève retourne deux cartes : s'il retourne une paire, il la garde et peut rejouer. Il faut que tu racontes ça à ton frère. Avez-vous compris? Pour apprendre, il faut bien écouter Tu devrais aller à la pharmacie. Tu dois faire les courses aujourd'hui. Tu peux écrire au courrier des lecteurs de ce magazine. Ils vont te répondre. Pourriez/Pouvez-vous me dire où est la gare? Императив. Инфинитив. Конструкција il faut + субјунктив (глаголи 1. групе). Конструкција il faut + инфинитив. Модални глаголи. Упитна реченица. Индиректни говор (упитна реченица) (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ Tu vas à Nice? Non, j'en viens. Tu vas souvent à la campagne? J'y vais chaque été. On est ici depuis lundi. Je sais danser et chanter. Je peux aussi jouer avec les enfants. Quand je veux organiser une fête, je choisis d'abord une date et je réserve un endroit. Ensuite, je fais une liste d'invités. Je prépare des invitations toute seule parce que j'adore dessiner. Enfin, je choisis la nourriture et la musique. Les filles mettent leurs nouvelles robes parce qu'elles se préparent pour la fête. Презент фреквентних глагола. Негација (ne/ n'... pas, ne jamais, ne rien, ne personne). Прилошке заменице (en, y). Предлози и предлошки изрази (à côté de, chez, depuis). Прилози. Прилози за место (ici, là). Средства за исказивање аргумената и логичких односа: d'abord, puis/ensuite, enfin ; mais, parce que

		(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу - наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.
- опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Nous sommes arrivés il y a trois jours. Je n'ai jamais été chez eux. Hier c'était dimanche, je me suis réveillé à 10 heures. Elle a écouté le dernier disque de ce chanteur et elle a décidé d'aller à son concert. J'ai découvert Paris il y a deux ans. Il est né à Genève, mais il a grandi à Lyon parce que ses parents ont déménagé. Il s'est trompé à cause de moi. Je suis désolé. Les frères Lumière ont inventé le cinéma. Napoléon Bonaparte était le premier empereur des Français. Il est né en Corse. Asterix et Obélix ont vécu dans un petit village gaulois et ils ont lutté contre les Romains. Перфекат (passé composé). Имперфекат. Нерација (ne/ n'... pas, ne jamais, ne rien, ne personne). Предлози и предлошки изрази (il y a). Временска реченица: quand. Средства за исказивање аргумената и логичких односа: d'abord, puis/ensuite, enfin ; mais, grâce à, à cause de, parce que (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.
- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих;	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Quand est-ce qu'on part? Il demande quand on part. D'abord, je vais finir mes devoirs, puis j'irai au cinéma. S'il fait beau demain, on va à la piscine. Si j'avais du temps libre, je sortirais ce soir. Qui va jouer les personnages? Qui va à ce spectacle? Nous finirons notre projet dans dix jours.

- размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;		Je crois que`il va neiger demain. Je suis sûr que tu réussiras. Презент фреквентних глагола. Futur simple. Futur proche. Негација (ne/ n'... pas, ne jamais, ne rien, ne personne). Предлози: dans + временска одредница Хипотетичне реченице - вероватни и могући потенцијал. Средства за исказивање аргумената и логичких односа: d'abord, puis/ensuite, enfin (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.
-разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Bonne chance! Bon appétit ! Tu as envie de quoi? J'ai envie d'aller au cinéma. Moi, je n'ai pas envie. J'aimerais être célèbre. Je voudrais voyager partout dans le monde. Je trouve ça intéressant. Je ne trouve pas ça intéressant. J'espère qu'il viendra. Ça me fait plaisir de te revoir ! Tout va bien maintenant. Je n'aime pas le café. Tu as réussi, je suis très content ! Elle n'est pas venue, c'est dommage ! Презент фреквентних глагола. Кондиционал презента фреквентних глагола. Узвична реченица. Негација. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.
- разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих;	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА	Où sont mes affaires? Elle demande où sont ses affaires.Au-dessous de mon appartement il y a un parc où je peux voir les enfants qui jouent. Pouvez-vous me montrer où est la gare, s'il vous plaît?

- затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;	ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Ma ville est située à 75km au nord de Belgrade. Le Musée national se trouve dans le centre-ville, en face du Théâtre national. En Serbie il y a cinq parcs nationaux: Djerdap, Kopaonik, Tara, Šar, Fruška Gora. Le tunnel du Mont-Blanc relie Chamonix en France et Courmayeur en Italie. Ils se promènent au bord de la mer. Инди́ректно питање. Релативне заменице Основни бројеви. Стране света Прилози за место (ici, là). Предлози (à, de, en, près de, à côté de, en face de, au bord de...) (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика.
- разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту;	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Maman me dit que je peux inviter tous mes copains à mon anniversaire. C'est toi qui as jeté la bouteille dans l'herbe? Non, ce n'est pas moi, je respecte la nature. Cherche une poubelle pour jeter ce papier ! N'ouvrez pas le livre pour le moment ! Ne pas ouvrir les fenêtres. Ne pas se pencher. Il ne faut pas allumer le feu. Il ne faut pas jeter des ordures. Il est interdit de fumer ici. Презент фреквентних глагола. Модални глаголи. Императив. Инфинитив. Инди́ректни говор - изјавне реченице (уводни глагол у презенту). Конструкција il faut / il ne faut pas + инфинитив. Личне заменице у функцији инди́ректног објекта. Негација. Узвичне реченице.

		(Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.
- разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Cette moto? C'est celle de mon grand frère. J'ai fait ma valise. Tu as fait la tienne? Il est à toi, ce portable rouge, n'est-ce pas? Non, pas du tout, il est à cette dame-là. J'ai laissé le mien à la maison. Презентативи (c'est, ce sont). Присвојни придеви и заменице. Наглашене личне заменице. Негација. Упитна морфема n'est-ce pas? Конструкција за исказивање припадности. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.
- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	C'est toi que j'aime. Je l'aime comme un frère. Les enfants aiment les jeux de société. Le frère de Mia aime jouer au Scrabble. Comme c'est joli ! Comme sa robe est belle J'aime les pommes, mais je préfère les bananes. Je déteste la science fiction. J'adore faire du ski. Tu as aimé le film? Non, il ne me plaît pas. Конструкција за наглашавање (c'est... que). Упитна реченица. Узвична реченица. Негација. (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.
- разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Je suis d'accord avec lui. Je pense que non. Je crois que tu n'as pas raison. Qu'est-ce que vous pensez? Je ne suis pas sûr, mais je pense qu'il faut attendre encore un peu. Qu'est-ce que tu en penses? Je crois que Marc n'est pas coupable Ce n'est pas juste ! Ce n'est pas bien !

- разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.		Je propose une autre solution. Презент фреквентних глагола. Изрази: selon..., pour..., à mon avis Наглашене личне заменице. Упитна реченица. Објекатска реченица - глаголи мишљења (индикатив). Негација. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.
- разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Novi Sad est une grande ville? C'est la plus grande ville de la Voïvodine avec presque 300.000 habitants. Ça coûte combien? Ces baskets coûtent combien? Ils coûtent 40 euros. Merci ! Au revoir ! Je voudrais un kilo de pommes et un litre de lait. Voilà ! Ça fait combien? 11,30 € trente. 11 euros 30 centimes? C'est cher ! Cette tour fait plus de 500 mètres de haut. Nous habitons au cinquième étage. Cette année je suis en 8ème. J'ai autant d'amis que toi. Il a plus de temps libre que moi. Основни бројеви преко 1000. Редни бројеви. Партитивни члан. Партитивно de. Компарација. Упитна реченица. Личне заменице у функцији директног објекта. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, енглески језик, биологија, историја, географија, математика	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Начини остваривања програма се односе на свих 15 тема/ области наведених у претходној табели	ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од исхода преко комуникативне функције као области до препоручених језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

	-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
--	---

	- уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање "проблем-ситуација" у разреду, тј. договори и мини-пројекти. "Превођење" исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.
--	---

	Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); - одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; - извршавање прочитаних упутстава и наредби; - ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично); - повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; - попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); - писање честитки и разгледница; - писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.
--	--

